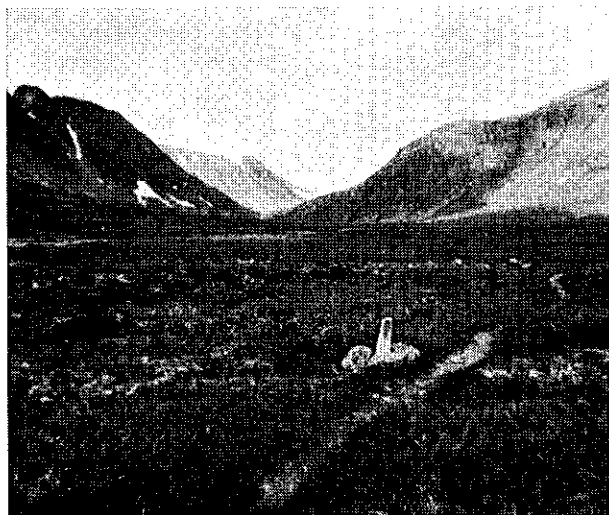

Gjevilvatnet og Okla en julinorgen.

Stien mellom Blåhø og Gjevilvasskammene.

Tramp i Trollheimen

TORLEIF ANDERSEN

Det var gråvær og litt regn da vi kom til Gjevilvasshytta. («Vi», var altså min mor og jeg som trosset værutsiktene og la til fjells.) Klokketiden var omtrent 8 om kvelden da, men det hadde klarnet av litt, mest mot Okla og Vassenden.

Mange var nok ute i fjellet likevel, for bilparken var full. Desuten var et selskap med hester innkvartert på hytta, så vi var nok ikke de eneste.

Det ble gått tidlig til køys, måtte ta ut i god tid neste dag, for da var målet Trollheimshytta over Mellemfjell.

Neste dag begynte tidlig. I halv 5-tiden hørtes bjelleklang og hestetramp utenfor hytta. 9 av ridefølgets hester hadde brutt seg ut av innhegningen og holdt et svare styr på morgenvisten. Så det var ikke snakk om å ligge lenge den dagen. Dette var tirsdag den 21. juli.

Men været hadde bedret seg. Sol i lia på andre siden av Gjevilvatnet og Okla holdt på å løfte tåkesløret.

I 9-tiden bar det ut. Det truende skylaget hadde løst seg opp og sola varmet. Den alltid plagsomme myggen så vi ikke så mye til, heldigvis.

Artig å kjenne seg igjen litt fra forrige sommer. Den koselige stien opp lia fra Gjevilvatnet, og så, den svale brisen når en møter snaufjellet lenger oppe. Her blir det en liten rast og tilbakeblikk mot hytta, likeens utsyn mot Okla i sørvest og Høghø i nordøst.

Så bærer det innover mellom Blåhø og Gjevilvasskammene. Blåhø steil og ruvende som før, men mer snøbar enn sist vi kom her.

Gråbekken vades, og stien bukker seg langs Kambekken i et flatt og lett terreng. Kommet opp mot den botaniske hagen, blir åpnet termos med havresuppe, og ny bespisning pågår. Vi har i mellomtiden truffet en av TT's styremedlemmer, Tor Johansen med familie. De var også i god fart mot Trollheimshytta.

Solveig Andersen i Trollheimen.

Kamtjernene er helt isfrie nå, 1968, da breene lå grønne langt nedigjennom vatnet.

Her er et øde landskap, bare stein og grått, men rett som det er dukker blomster fram mellom alt det grå. Issoleie og reinrose er de en mest legger merke til. Av fugler er det bare steinskvett og snøspurv som frister tilværelsen her oppe. Dessuten er det en stille tid nå. Sangen er nesten slutt, alle har nok med å finne føde for mange små.

Den bratte stigningen opp mot Risaren er nokså tung, men er man først oppe er utsynet flott, om været er bra. Det har også vi vært heldige med denne dagen. Snota og Trollhetta ruver høyreiste og mektige langt borte. Litt til venstre Storlifjellet. Vi slår oss ned ved en reinmosematte der litt nysnø har lagt seg mellom steinene. Oj, så godt maten smaker ute.

Her er fritt og stilt på dette skillet liksom, det bærer bratt ned foran, og det var tungt opp hit. Man er langt inne i Trollheimen alt. Jeg minnes et vers av Ola Setrom, som han skrev på sitt eget Oppdals-mål:

Å Trøllhem, Trøllhem!
Du hem for tanken minom all min dag.
Ja slik som bekkinn klår frå breom sila,
slikt tankann ha et stilsleg døyve lag,
og blodet kitle gjønno år om ila.
Som åinn glitra langt i blanke lone,
gjeikk ungdomsdåggån stilt med draum og von.

Vi er på vei mot Mellemfjell. Det er kraftige skybanker i sørvest, så det spørs om det ikke blir ei bløyte. Terrenget her er ganske steinete, men stien er bra. Merke etter merke passerer, noen er blitt skeive og skakke i vinter, og får en rask oppreisning. Best å holde ruta i stand.

Da vi når veiviseren som peker mot Kåsa og Trollheimshytta, tar vi innpå to gutter med svær pakning pluss 2 hunder med kløv. Men de setter farten opp og er snart ute av syne.

På siste parten av Mellemfjell får vi noen regndråper, og torden høres i det fjerne. Utsynet er upåklagelig der nedstigningen begynner. Og bratt er det ned mot Trollheimshytta, så fotmusklene får riktig røyne seg. Vårmt blir det også, da vi når kloppa over Slettåa, putter jeg begge beina i elva. Hytta ligger godt skjult, og kommer nesten som en gledelig overraskelse ut av skogen. Jomen var det godt å komme fram.

Det ble en hyggelig kveldstund på hytta. En av guttene som hadde kløvhund, fikk fram visebok og gitar, så alle kom riktig i peisestuemening etter hvert. Men det ble sent, best å komme til hvile, for neste dag skulle vi på Snota.

Værmeldingen er det første vi spør etter neste dag, men den kunne godt ha vært skrevet på gråpapir. Bare regn og tåke over det hele, så utsikten er ialle fall spolert. Vi beslutter å dra allikevel. Godt rustet med niste og termos, klær, kompass og andre nødvendigheter, bærer det avgårde. Første etappe blir til Folla. Der viser det seg å være en solid hengebru, istedet for heisestolen som tidligere var i bruk. Stien går nå gjennom myrete terreng med glissen furuskog, bjørk og storrgras, her og der en uttørket furugadd som spriker mot himmelen. Riktig fin urørt mark.

Opp under Bosvasshøgda må matpakken fram. Det trengs nok å legge innpå dugelig i dag, for Snota er bratt og høy oppe under skyene.

Vi har bare en pakning i dag, og skifter om å bære. Innover Bosvasshøgda går det lett, fin sti i lyngmark, en og annen steinskvett og heipielerke skvetter ut av tuene. Fremdeles bare grått vær. I et vatn til høyre for stien ligger to storlommer. Fin profil i fjellbildet.

Da vi nådde foten av Snota økte vinden, og det ble surt og bistert vær. Oppe i den første stigningen møtte vi en sau med to lam. Disse var forbausende tamme. Sauen likte syrlige drops pussig nok.

Etter at denne bratta var passert, ble det enda brattere, og jeg fant det best å ta av sekken, satte den innunder en stor stein. Fra nå av var det bare stein og tåke, snøbreer, vind og regn, et riktig

grisevær, men opp skulle vi. Det var min santen lengere enn jeg trodde, stien fortsetter hele tiden opp gjennom skoddelaget. Her og der siklende brevann. Riktig Himalaya-vilt.

Vi kommer omsider opp til en stor snøbre, d.v.s. en kan ikke se hvor stor den er, for skodda er tjukk og vinden mer enn stri nok. Fotspor i snøen er det også. Kanskje den berømte avskyelige holder til her? Nei, det er nok turister som gikk her i går, da været var fint. Da vi stabbet oss langt opp på breen tetner det slik at sikten er omtrent null. Vi hadde tidlig bestemt å snu dersom det ble for galt, og nå ser det jamen ut som det blir det beste. Slitne og sultne er vi også. Det skulle visst ikke være så langt igjen mot toppen heller, men det får bare skure.

Ekspedisjonen gjør vendereis uten å beseire Snota, så vi er kanskje litt mellomfornøyde, skjønt noen utsikt hadde det ikke vært likevel i dag. Og da så. — Kommet ned til ryggsekken igjen, er matlysten på topp, og det gjøres et dramatisk strandhogg i niste-pakken. Utrolig hvor godt det er med varm te en slik uværsdag. Og glade er vi for at «klatringen» er over for i dag. — Nå går det greitt og lett på tilbaketuren, og sannelig får vi ikke sol også, nesten helt fram til hytta.

Også denne kvelden ble vi lenge oppe. Ble sittende og prate med hyggelige turgåere, så en glemmer lett at tiden flyr. Varme på peisen og en god kaffetår, alt som hører hyttelivet til. I morgен står Trollhetta for tur.

Sol eller grått? er det første en tenker denne torsdagsmorgenen. Det ser nok noe grått ut, ja, men meldingen sier bedre etter hvert.

Vi må nok si pent adjø og takke for oss, selv om vi skulle like å bli en dag til. Det er så koselig på Trollheimshytta.

Så bærer det ut, gjennom skog og myr, til vi går brua over Svartåa. Også en ny og fin bru. Håper den holder lenge. Skogen er fin her i dalen. Helt vill og skjønn, med vindfall og tørrskader som peker mot skoddehenget. Der stien nærmer seg Svartåa igjen, holder vi rast. I kikkerten ser jeg en del av turistene som skulle til Gjevillvasshytta over Mellomfjell. De ser små ut oppe i bratta. Og bratt er det mot Trollhetta også. Vinden tar fra vest, noen ganger er vi helt innhyllet i skodde, så bryter solen igjennom og varmer, joda, det gufser fjell her.

Det blir mange pauser og mange timer før toppen er nådd. Vi er nå i høyde med Geithetta, men kan ikke se noen i ruta der borte. Trollhetta har fremdeles toppen gjemt i grå, kald skodde, riktig trolsk i dag.

Det merkes på kreftene at det er en tung rute. Farten er dabbet betraktelig av, og humøret er på samme nivå. Ved en varde finner jeg en hundereim, som noen har glemt igjen. Men ikke i år. Den har tydelig øvervintret. Noe nytte kan den gjøre. Som slepetau er den utmerket, og den yngste del av ekspedisjonen må finne seg i å dra den andre.

Endelig begynner det å flatne ut. Steinene blir mindre, fullt av små flate biter strødd utover det hele. Og der er en stor varde. Vi har nådd toppen av Trollhetta. Her må det rastes. Først en skikkelig påkledning, med regntøy ytterst. Det kommer også litt nedbør i form av hagl. Havresuppa smaker enda bedre i dag, for det er riktig kaldt her oppe. Forresten tror jeg at skodda er like tjukk som suppa. Snart var vi i sig igjen. Nå bar det nedover på nordsiden av den store toppen. Det skulle være to til, men skodda mørkla det hele. Snøbreer her og der i gråværet lyste spøkelsesaktige. Så ble det en del stiging mot den midterste toppen. Mørk og trolsk skjøt den fram i mot oss. Det var noe grønt lav her og der, ellers virket berget nesten svart. Merket (NGO's) var nedblåst og lå splintret bortover, her rådde nok større krefter.

Ned gjennom storura på nordsiden. Fy så bratt, og ikke helt ufarlig. Må ikke trå på løse steiner. Tyss, var det ikke noen som snakket? Jo, et par andre fjellvandrere dukket fram av skoddehavet og det var nesten rart å møte andre mennesker i disse ville omgivelsene. Nå kom vi ut på en ganske smal rygg, med bare hule juvet til høyre, mot Svartådalen.

Siste taket opp mot tredje toppen var nifst. Stien slynget seg, og vi med den, rundt et hjørne i fjellet, og det gufset uhyggelig fra dypet. Men det var snart over, og da siste plataet var nådd, var det bare lette fine flyene innover. Vi kom da endelig ned av skoddeteppeet, og så Langfjellet innover. Nå ble ikke stien så lett som vi hadde tenkt oss akkurat, mye stein og litt kronglete å gå. Siste rast før Jøldalshytta blir det før nedstigningen fra Langfjellet. Fin sol nå over fjellheimen. Og det er godt å være turist i slike stunder. Men nå er formen svekket, og de siste hundre meterne blir

seige. Joda, Jøldalen er vakker, med seterliv også så vidt det er. Etter å ha fått anvist sengeplass og fått roet oss litt, blir det en bedre middag med dertil påfølgende kaffe og kaker.

Det ble da litt peishygge her og, skjønt vi er ikke så mange her i kveld. Noen har også dratt på fisketur til Jølvatnet. Riktig fint vær utover kvelden ble det også. Trollheimen kan være utrolig vakker slik en sommerkveld. Men nå til køys for å være noenlunde opplagt til fredags morgen. God natt!

Dagen er tidlig ute over fjellet, og jeg tok en tur for meg selv på «morrakvisten». Småfugler sang i busk og kratt som det står i visa. Tett ved hytta holdt et kull av blåstrupe til. Linerle og taksvale var det også her. Fint vær. Bare noen skyer i det fjerne.

Vi tar frokost i hytta i dag. Tidligere hadde vi spist medbrakt To jenter fra Oslo, som kom over Geithetta i går, skal samme vei som oss, og vi blir i følge.

Det bærer sørlig over fjellet, med Skrikhø til venstre. Dette er lett terreng. Vi får noe regn også, men det må man jo tåle. Ellers er det ikke noe særlig spenning ved denne ruta, men fin å gå, som en «avrunding» på det hele. Minilla har liten vannføring, så det blir lett å komme over. Det er mange som skal til Jøldalen, vi møtte 14 stk. om jeg ikke husker feil. Da følget hadde nådd berghamrene under Tyrikvamfjell, skinte sola i skyene, og «fjelli var fjell som eg såg deim fyrr.» Det blir bare en kort pause på Gjevilvasshytta, vi bestemmer oss for å dra derfra med en gang, da vi kom forholdsvis tidlig. Vi takker for laget til damene, og starter opp mot Oppdal. Takk til Trollheimen for denne gang. Håper å komme igjen — «te fest og vår.

Så spållå ørrin att og steggen lær i liom,
og bekk og storflaum bryt i fjelldalsiom.»

(Ola Setrom.)

Orkelsjøen

KNUT NILSEN

Det offisielle navn på TT's eiendom ved Orkelsjøen er Sjøvangen, gnr. 276, bnr. 3, av skyld mark 0,04 i Oppdal herred. På vegne av Trondhjems Turistforening kjøpte bokhandler Fridthjov Brun hytta av byfogd Henrik Løcke i 1925. I brev av 21/2 1925 skriver byfogd Løcke bl.a.:

«Eiendommen er en del av den indhegnede sætervold som tiligger Ingebrigt Olsen Røtveis sæter kallet Orkelsjøseteren eller Sjøseteren, 5 timers gang fra Opdals station. Orkelsjøen ligger, saavidt jeg erindrer, vel 1000 meter over havet. Tomten er mig opgit at skulle andra til 20 maal, men jeg overtar i saa henseende intet ansvar. . . .»

Går vi noe lenger tilbake i tiden, finner vi skjøtet fra Ingebrigt Olsen Røtvei, utstedt i Oppdal den 17/4 1919 og tinglest ved Orkedalens sorenskriverembede den 15/5 1919:

«Ihenhold til utinglæst kjøpekontrakt av 31. juli 1917, hvilken er skrevet paa stemplet papir til 15 kr., skjøter og overdrager jeg herved til herr. overrettsakfører Henrik Løcke en min eiende gaard gnr. 276 Sæter bnr. 2 Røtveien av skyld mark 1,21 i Opdal ved skylddelingsforretning tgl. 15. februar 1919 fraskilt parcel «Sjøvangen» gnr. 276, bnr. 3 av skyld mark 0,04 for kjøpesum 1200 — tolv hundrede — kroner der er betalt kontant.

Uten tillæg til kjøpesummen medfølger i handelen jagt og fiske-ret samt strandret i Orkelsjøen.

For overdragelsens riktighet overtar jeg fuldt hjemmelsansvar.»

Disse gamle papirer kan være nyttig og lærerik lesning. Vår generasjon vet oftest lite om historien bak TT's forskjellige eiendommer, hva TT eier — kanskje også ikke eier. La oss derfor med det samme se hva som står i skylddelingsforretningen:

«Aar 1917 den 22 november blev ved undertegnede av lensmanden opnævnt skjønmænd — lærer G. Bjerkager og gaardbruk-